Meissner

CZYTANKA STENOGRAFII polskiéj i ruskiéj

SZKOŁY LUBINA OLEWIŃSKIEGO

Nr III. Lwów, MARZEC 1866. Rok III

Stenografia polska,

ułożona według organizmu języka polskiego przez Mirosława Sucheckiego (: junior :) członka niemieckiego Towarzystwa stenografów w Pradze.

(: Ciąg dalszy :)

Na pochwałę p. S. przytoczyć musimy, iż dziełko jego zaleca się obok krótkości jasnym i zwięzłym wykładem zasad bez zapuszczania się w wywody gramatyczne, które dla uczącego się stenografii, podrzędnej są wartości, a tego rodzaju dzieła czynią tylko kosztownémi.

Alfabet p. S. jest następujący:

1., Samogłoski: a , e , i , o , u , y , ę , ą

2., Spółgłoski: t , d , s , z , p , b , f , w , k , g , ch , h , c , dz , cz , dż , sz , ż , ć , dź , ś , ź , p' , b' , f' , w' , r , ł , m , n , rz , l , m' , ń , j .

Co do samogłosek widzimy w powyższym abecadle dla ą znak ‿ ‿ , a dla ę — . Obudwóch znaków użył w tém samém znaczeniu p. Poliński w swéj gramatyce stenografii. Jakkolwiek słuszną jest zasada, iż literom podobnego brzmienia przysłużać mają znaki podobne: o ‿ ‿

zatém ą. — e. — przeto ę. —, nie możemy się zgodzić na powyższy sposób oznaczania w mowie będących samogłosek, bo chociaż w stenografii, w której ortografia jest rzeczą podrzędną, wolno na końcu słów, mianowicie czasowników napisać n. p: widzo zamiast widzę, biorę zamiast biorę, to za to w środku słowa co do samogłoski ą prawie niemożliwą jest rzeczą w prędkiem stenografowaniu zachować ścisłą różnicę między ‿⌒, a ‿⌒, z kąd łatwo powstać może dwuznaczność, której rozwiązania dopiero w zdaniu szukać trzeba, n. p: = rok, a = rąk, = bok, a = bąk. Co zaś do znaku —.ę sam autor dał nam najlepszy dowód niepraktyczności tego znaku w przykładach stenograficznych na tab. IV. w §. 10. przytoczonych. Mnóstwo bowiem kątów różnorodnych z połączenia tego znaku z innemi powstających, mimowoli przypomina nam system Taylora, którego właśnie kardynalną wadą są owe kąty tworzące się przez połączenie znaków na geometrycznej linii zbudowanych. I tak n. p. pisze p. S. = często, przyczem nadto baczyć należy, aby zamiast tego nie wypadło zoby znaczyło: czysto; ide; sędzia, piękny, kędy, pierz i t. d.

Druga forma znaku dla samogłoski u = ustanowiona, dla łączności swej ze znakami długiemi jest dobra, często kroć dla nas dogodniejsza od pierwotnego gabelsbergerowskiego u = .

Z pomiędzy znaków spółgłoskowych wymienić musimy prócz gabelsbergerowskiego t, d, c, dź, ch, i h, jako niedające się łączyć z innemi; znaki zaś: i są nadto niewygodne, przy których kreśleniu stenograf piszący za mówcą, bardzo często złamie ołówek; bardzo też subtelną znajdujemy różnicę między s, ż a nawet i dż jak również między ś a ź, która to różnica bardziej jeszcze znika przy wokalizacyi.

(: [stenographic signature] :)

O stenograficznych znakach Gabelsbergera.

W sprawie połączenia obu Towarzystw Stenografów.

Sr. Wohlg. Hr. Olewiński Vorstand des pol. ruth. Sten. Vereins hier.

Die gefertigte Direction giebt sich die Ehre E. W. um die Mittheilung zu ersuchen, wie es denn mit der Vereinigungsangelegenheit der beiden hiesigen Vereine stehe? Nach der letzten Mittheilung, die uns von Seite des geehrten jenseitigen Vereins zugekommen ist, sollte die Entscheidung über diese Frage im Monate September 1865 erfolgen, was bis nun nicht geschehen ist. E. W. wollen offen und klar sich aussprechen, welchem Umstande die Verschleppung dieser Angelegenheit zuzuschreiben sei und in wie ferne und welche Schritte E. W. zu unternehmen gedenken, um die mit so vieler Mühe und von allen ehrlich denkenden Kunstgenossen sehnlichst erwartete Vereinigung zu Stande zu bringen.

Wir erwarten in dieser Beziehung die baldigste Erledigung, da so oder so diese Sache in der im Laufe d. M. stattfindenden jährlichen General-Versammlung unseres Vereins im Directions-Berichte vorgetragen und der endlichen Erledigung zugeführt werden muss.

Mit aller Hochachtung zeichnet sich die Direction des ersten galiz. Stenogr. Vereins.

Lemberg 5/2 66. Poliński – Wisniewski Sekr.

(Odpowiedź zamieszczoną będzie w № następ.)